

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool Benoth Jerusalem te Antwerpen

Hoofdstructuur	Bao
Instellingsnummer	6411
Instelling	Vrije Basisschool Benoth Jerusalem
directeur	Linda CNAEPKENS
adres	Van Immerseelstraat 29-33 2018 ANTWERPEN
telefoon	03 232 11 33
fax	03 231 65 06
e-mail	schoolbenoth@skynet.be
Bestuur van de instelling	962944 - Schoolcomité Benoth Jerusalem
adres	Stoomstraat 9 2018 ANTWERPEN
Scholengemeenschap	Geen
CLB	114256 - Provinciaal CLB Antwerpen
adres	Markgravelei 86 - 2018 ANTWERPEN
Doorlichtingsbezoek	27/28/29-02-2012, 01-03-2012
einddatum doorlichtingsbezoek	01-03-2012
bespreking verslag	02-05-2012
Samenstelling inspectieteam	
inspecteur-verslaggever	Ludo De Lee
teamleden	Béatrice Coopman Paul Vanhaute
deskundige(n) administratie	nihil
externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands.....	8
3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding.....	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands.....	9
3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie.....	10
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
4.1 Professionalisering	12
4.2 Curriculum	13
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
6.1 Wat doet de school goed?.....	15
6.2 Wat kan de school verbeteren?.....	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	15
7. ADVIES.....	16
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe. Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren. Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid. Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een apart verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving. Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek. Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten. Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag. Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°).
Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'. Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen;
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies;
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De **vrije basisschool Benoth Jerusalem**, wat Dochters van Jeruzalem betekent, is een joodse meisjesschool die behoort tot de chassidische Belz-gemeenschap. De school is gelegen in de gerenoveerde stationsbuurt van Antwerpen-centraal, een buurt die vooral bekend is als de joodse wijk. De verschillende joodse gemeenschappen in deze wijk vormen gesloten entiteiten die elk apart hun eigen cultureel-religieuze eigenheid nastreven en belijden. De bekommernis voor het behoud van deze eigenheid leidt ertoe dat de school niet is aangesloten bij een scholengemeenschap en dat er geen scholengemeenschap is die alle joodse scholen groepeerd. Aanvankelijk was contact tussen de verschillende joodse scholen vrijwel onbestaande, maar de school zette recent stappen om voor bepaalde onderwijskundige aspecten samen te werken met enkele andere joodse scholen. Daar waar de school vroeger voor alles volledig op zichzelf aangewezen was, doet ze sinds enkele jaren een beroep op de ondersteuning van een pedagogische begeleidingsdienst. De school heeft een joodse en een profane directeur. Het uitsluitend vrouwelijke leerkrachtenteam bestaat zowel uit joodse als profane leerkrachten. De meeste leerkrachten werken al heel wat jaren samen in deze school en vormen een hecht team. Er is een goede verstandhouding tussen de teamleden. De leerlingen hebben het Nederlands niet als thuistaal en zijn weinig vertrouwd met de schooltaal.

Op basis van het **vooronderzoek** op 13 februari 2012 onderzocht de onderwijsinspectie tijdens deze doorlichting de inspanningsverplichting van de kleuterafdeling voor Nederlands en lichamelijke opvoeding en de resultaatsverplichting van de lagere afdeling voor Nederlands en wereldoriëntatie. Daarnaast onderzocht ze ook aspecten van het welzijnsbeleid en de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering, de onderwijsorganisatie en het algemeen beleid van de school.

Het **erkenningsonderzoek** toont aan dat de resultaten van de onderzochte leergebieden **voldoen** aan de verwachtingen van de overheid. De uitgesproken aandacht voor taalvaardigheidsonderwijs en schooltaal loopt als een rode draad door de werking van beide afdelingen. Het talenbeleid maakt deel uit van het gelijke onderwijskansenbeleid en het zorgbeleid. Op verschillende manieren biedt de school ondersteuning aan de kinderen om het Nederlands correct te leren gebruiken. Daarbij betreft ze ook de ouders om de kloof tussen schooltaal en thuistaal te overbruggen. De taalontwikkeling van de kinderen is een blijvende prioriteit voor de school. Ze boekt positieve resultaten op dit vlak.

In de **kleuterafdeling** komen de leerinhouden van alle leergebieden samenhangend aan bod binnen thema's. Een specifieke planningsstructuur bewaakt het harmonisch evenwicht tussen alle leergebieden en domeinen. De thema's zijn opgebouwd rond receptieve en productieve woordenschat, waarvoor de leerkrachten zich baseren op verschillende bronnen. Deze bronnen zijn weinig op elkaar afgestemd, waardoor de keuze van de woordenschat veeleer intuïtief gebeurt. Niet alle leerkrachten zijn ook even doelgericht bezig met de verwerving van schooltaal. Voor elk thema kiezen de leerkrachten doelen uit een referentiekader dat de ontwikkelingsdoelen en het leerplan als uitgangspunt heeft. Hetzelfde referentiekader gebruiken ze om het totale aanbod te bewaken en hiaten in het aanbod op te sporen. Dit proces bevindt zich nog in een aanvangsfase. Ook de leerkracht lichamelijke opvoeding werkt haar lessen doelgericht uit op basis van datzelfde referentiekader. Ze tracht haar lessen te laten aansluiten bij de thema's van de klassen. Buiten de lessen lichamelijke opvoeding verhogen verschillende initiatieven de bewegingskansen van de kinderen. Een tekort aan specifiek bewegingsmateriaal bemoeilijkt nog het nastreven van de ontwikkelingsdoelen.

In de **lagere afdeling** zijn onderwijsleerpakketten richtinggevend om een doelgericht onderwijsleeraanbod uit te werken en ook de leerplannen vormen een belangrijke leidraad bij de planning. Dit is het resultaat van teamgerichte nascholing, waardoor de leerkrachten gericht leren omgaan met de gekozen onderwijsleerpakketten. Zo leren ze een haalbaar onderwijsleeraanbod aan te bieden dat aan de verwachtingen voldoet. De leerkrachten benaderen alle domeinen van Nederlands evenwaardig. De kinderen krijgen veel spreken en luisterkansen. De uitgesproken aandacht voor Nederlandse taal heeft geleid tot een schooleigen methode om kinderen een basiswoordenschat aan te bieden en deze in juiste contexten te gebruiken. Voor wereldoriëntatie heeft het team vooral ingezet op de volledigheid van het aanbod en de realisatie van meer verticale samenhang. Via de leerlijnen uit het leerplan spoorden de leerkrachten hiaten in het aanbod op en stuurden ze bij. Door de invoering van een nieuw onderwijsleerpakket gebeurt deze oefening deels opnieuw. De sterke bewaking van het aanbod garandeert de volledigheid ervan. De teamleden en de directie tonen aan dat er, onder meer omwille van de geloofsovertuiging van de leerlingen, voor wereldoriëntatie geen obstakels zijn om alle eindtermen te bereiken.

Het **kwaliteitsonderzoek** toont aan dat de school haar onderwijs goed organiseert. Ze bevordert blijvend de deskundigheid van de teamleden.

De **onderwijsorganisatie** is erop gericht om het lestijdenpakket en de vele bijkomende lestijden optimaal in te zetten ten gunste van het leerproces en de leerbegeleiding van de kinderen. De school kiest bewust voor kleine klasgroepen om maximale leer- en ontwikkelingskansen aan de kinderen te bieden. De eerste uren van een lesdag geven joodse leerkrachten godsdienstlessen, lessen Hebreeuws en joodse cultuur.

De school investeert voortdurend in de **deskundigheidsbevordering** van de individuele leerkracht en het team als lerende organisatie. Nascholingen gebeuren vanuit vastgestelde tekorten in de eigen werking en vooropgestelde prioriteiten. De school doet hiervoor een beroep op interne en externe expertise. Vooral de ondersteuning van de pedagogische begeleiding en het centrum voor leerlingenbegeleiding ervaart ze als positief. De ondersteuning boekt zichtbare resultaten in de concrete werking.

Het onderzoek naar het **algemeen beleid** toont aan dat de schoolwerking uitgaat van een democratisch en participatief leiderschap. De inbreng en de verantwoordelijkheid van de teamleden bij de uitwerking van prioriteiten komt vooral tot uiting via het kernteam en de werkgroepen. Deze zijn een belangrijk onderdeel van een gezamenlijk gedragen leiderschap. De school is bewust bezig met haar eigen kwaliteitszorg en zoekt naar interne en externe mogelijkheden om de eigen kwaliteit in kaart te brengen of te verbeteren. Heel vaak domineert hierbij nog het verantwoordingsperspectief, waardoor 'planlast' op de loer ligt. De school is zich evenwel voldoende bewust van de eigen prioriteiten om zaken zelf meer vanuit ontwikkelingsperspectief op te zetten en uit te werken.

De onderwijsinspectie formuleert een **gunstig advies**. Het draagvlak binnen de school is voldoende groot om het huidige ontwikkelingsproces op de ingeslagen weg voort te zetten en de onderwijskwaliteit verder bij sturen, te verbeteren en te borgen op basis van de aanbevelingen in dit verslag en op basis van zelfreflectie.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs	-
Nederlands	
lichamelijke opvoeding	
Lager onderwijs	-
Nederlands	
wereldoriëntatie	

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel	
Professionalisering	
Deskundigheidsbevordering	
Logistiek	
Welzijn	
Veiligheid	
Onderwijs	
Curriculum	
Onderwijsorganisatie	

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De leerkrachten streven de ontwikkelingsdoelen van Nederlands na op basis van een gevarieerd en rijk gestoffeerd onderwijsleeraanbod dat aansluit bij de leef- en belevingswereld van de kleuters. De uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen zijn inherent aanwezig in de klaspraktijk.
- Om een onderwijsleeraanbod uit te werken dat aan de verwachtingen voldoet, baseren de leerkrachten zich op een referentiekader dat de ontwikkelingsdoelen en de leerplandoelen als uitgangspunt heeft. Uit dit referentiekader selecteren ze gepaste doelen die ze binnen thema's nastreven.
- De leerkrachten gebruiken het referentiekader om het aanbod in kaart te brengen en hiaten op te sporen. Dit proces bevindt zich in een aanvangsfase, maar leidt al tot reflectie om nog niet-nagestreefde doelen bij voorrang aan te bieden
- De leerkrachten plannen hun aanbod in een vaste structuur die ervoor zorgt dat bij elk thema alle leergebieden en domeinen aandacht krijgen. Het resultaat is een evenwichtig en samenhangend activiteitenaanbod.
- In overleg bepalen de leerkrachten samen de schooltaal en de receptieve en productieve woordenschat die ze binnen elk thema aanbrengen. Niet elke leerkracht is even doelgericht bezig met de verwerving van schooltaal. De keuze van de woorden gebeurt in hoofdzaak intuïtief en veel minder op basis van een structurele of gradueel opgebouwde basiswoordenschatlijst.
- Werken aan de taalvaardigheid van de kleuters is een belangrijke en blijvende prioriteit voor de leerkrachten. Dit weerspiegelt zich niet alleen in de uitwerking van de thema's, maar is ook zichtbaar in de hoeken, de klasbeelden en aan de wanden doorheen heel de school. De kleuters bewegen zich voortdurend in een talige omgeving.
- De kleuterafdeling werkt prioritair aan begrijpend luisteren. De uitwerking hiervan gebeurt in samenspraak met het eerste leerjaar. Er zijn daarnaast nog heel wat andere initiatieven en afspraken om een vlotte overgang tussen beide afdelingen te realiseren.
- De school kiest bewust voor kleine klasgroepen. Initieel doet ze dit om de kinderen maximale leer- en ontwikkelingskansen te kunnen bieden. De school gebruikt hiervoor haar lestijden gelijke onderwijskansen. Hierdoor is elke leerkracht mee verantwoordelijk voor de klaseigen werking gelijke onderwijskansen.
- Via informeel en formeel overleg werken de teamleden samen aan zorgverbredende ondersteuningsinitiatieven. Voor sommige leerlingen werken de leerkrachten een handelingsplan uit.
- De observaties tonen aan dat de leerkrachten een zorgende, kindvriendelijke onderwijsstijl aan de dag leggen. Ze differentiëren op een spontane, natuurlijke wijze in hun aanbod om via deze eerstelijnszorg tegemoet te komen aan de noden van elk kind.
- De school brengt de taalvaardigheid van de kleuters in kaart aan de hand van toetsen en observaties. Ze tekent de ontwikkelingsevolutie van de kleuters op in een kindvolgsysteem. Ze onderneemt initiatieven om dit systeem te optimaliseren. In de derde kleuterklas krijgen de ouders specifieke toelichting bij de ontwikkeling van hun kind via het kleuterrapport.

- Om de link te leggen tussen school- en thuistaal schakelt de school de ouders mee in. De kinderen nemen visualisaties van begrippen en woorden mee naar huis, maar legt hier niet exclusief de aandacht op de schooltaal. De leerkrachten getuigen van een goede samenwerking en communicatie met de ouders.

3.2 Kleuteronderwijs: lichamelijke opvoeding

Voldoet

Motivering

- De school is zich bewust van het belang van bewegingsopvoeding voor deze kinderen en zet daar ook doelgericht op in. Ze legt de organisatie en uitvoering van de bewegingslessen in handen van een leerkracht lichamelijke opvoeding.
- De leerkracht lichamelijke opvoeding baseert zich voor de planning van haar lessen op hetzelfde referentiekader als de klasleerkrachten. Via een elektronisch systeem duidt zij de nagestreefde doelen aan in het planningsdocument van elke klas. Ze heeft hierbij oog voor de horizontale samenhang met andere leergebieden.
- Een jaarplan en lesvoorbereidingen dragen bij tot degelijke bewegingslessen. Waar het kan sluit de leerkracht lichamelijke opvoeding haar activiteiten aan bij de klasthema's. Hiervoor is ze betrokken bij het overleg van de klasleerkrachten en is ze op de hoogte van de onderlinge afspraken en de na te streven woordenschat.
- De planningsstructuur die de klasleerkrachten gebruiken omvat ook een luik lichamelijke opvoeding. Zo besteden ook zij bewust en gericht aandacht aan motorische vaardigheden, vooral op het vlak van schrijfmotoriek en specifieke motorische doelen die in de hoeken na te streven zijn. Bewegingstussendoortjes vullen het aanbod op dit vlak aan.
- De kleuters gaan niet zwemmen, waardoor watergewenning pas in de lagere afdeling aan bod komt. Een tekort aan specifieke bewegingsmaterialen (zowel voor de lessen lichamelijke opvoeding, als tijdens de speeltijden) bemoeilijkt het nastreven van bepaalde ontwikkelingsdoelen.
- Externe toetsen tonen aan dat de kleuters minder scoren op balvaardigheden en lopen. De school ondernam naar aanleiding van deze mindere resultaten verschillende acties en bijkomende initiatieven om de bewegingskansen voor deze vaardigheden, ook buiten de lessen lichamelijke opvoeding, te verhogen.
- De leerkracht lichamelijke opvoeding observeert doelgericht de motorische competenties van de kleuters, uitgaande van hun leeftijd. Kinderen met motorische problemen krijgen extra aandacht.
- Het gezondheidsbeleid leidt tot allerlei acties die kinderen aansporen een gezonde levensstijl na te streven.
- De leerkracht neemt deel aan verschillende nascholingsinitiatieven. Er is een goede samenwerking en overleg met de leerkracht lichamelijke opvoeding van de lagere afdeling.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- Vanuit een duidelijke visie op Nederlands realiseert de school een doelgericht aanbod dat het nastreven en bereiken van de eindtermen mogelijk maakt en waarin alle domeinen evenwichtig aandacht krijgen.
- Naar aanleiding van de foutenanalyses van interne en externe toetsresultaten zet de school sterk in op taal. Dit resulteert in een concrete visie als uitgangspunt voor een aantal prioritaire werkpunten. Het team zet allerlei acties op om de leerlingen taalvaardiger te maken. De aandacht voor taal is altijd en overal aanwezig in het onderwijs.

- Het talenbeleid is ingebed in het zorgbeleid van de school. Een uitgebreide beginsituatieanalyse leidt tot concrete taalprioriteiten. Verschillende werkgroepen concretiseren de taalprioriteiten in acties.
- De leerkrachten gebruiken een onderwijsleerpakket als referentiekader om voor Nederlands een aanbod te plannen dat aan de verwachtingen voldoet. Het pakket helpt de leerkrachten om een harmonisch evenwichtig leeraanbod voor Nederlands na te streven. Luisteren en spreken krijgen gerichte aandacht via verschillende werkvormen, maar ook aan de domeinen (creatief) schrijven en (begrijpend) lezen besteedt de school bij deze anderstalige kinderen veel aandacht.
- Teamgerichte nascholingen hebben ertoe bijgedragen dat de leerkrachten ondertussen vertrouwd zijn met de leerplannen van dit leergebied. De meeste leerkrachten kunnen ze functioneel toepassen om het aanbod van het onderwijsleerpakket correct af te bakenen en overbodige leerstofinhouden te schrappen.
- Vanuit haar talenbeleid ontwikkelde de school een eigen taalvaardigheidsmethode om bij de leerlingen een basiswoordenschat op te bouwen. Deze methode leert de kinderen ook om voor hen moeilijke Nederlandse woorden en begrippen in juiste taalcontexten te gebruiken.
- In alle klassen hanteren de leerkrachten groepeeringsvormen die de samenwerking tussen leerlingen bevordert en tot bijkomende spreekkansen leidt. Via specifieke opdrachten leren de kinderen verantwoordelijkheden binnen een groep opnemen.
- Voor de ondersteuning van bepaalde activiteiten doet de school een beroep op de vrijwillige medewerking van moeders. Zij spreken niet altijd Nederlands met de kinderen.
- Via allerlei testen en observaties vormen de leerkrachten zich een beeld van de leerlingen. Niet alle leerkrachten zijn overtuigd van het nut van alle toetsen, aangezien niet alle toetsen ook tot acties leiden.
- De school ziet de klasleerkracht als spilfiguur van de zorgbrede werking. Tijdens de lessen zoeken leerkrachten naar gepaste interventies. Voor leerlingen met een grote taalachterstand voorziet de school in specifieke remediering of compenserende maatregelen. Vaak gaat dit gepaard met een handelingsplanmatige aanpak om gepaste ondersteuning te kunnen voorzien.
- Uit de lesobservaties blijkt dat de leerkrachten streven naar een veilig en stimulerend klasklimaat. Ze hanteren een onderwijsstijl die op de noden van de kinderen is betrokken met veel oog voor taal. Toch getuigen ze van nogal wat kinderen met faalangst.
- De school gebruikt zowel de toetsen van het onderwijsleerpakket als externe toetsen om zicht te krijgen op de leerprestaties van de kinderen. De evaluatie is breed opgezet en beslaat alle domeinen. Hierover rapporteren ze aan de ouders.
- Doorheen de klassen is een samenhang terug te vinden in de referentieplaten voor Nederlands. In alle klassen is een visuele voorstelling van een handelingsstrategie aanwezig die de leerlingen ook effectief gebruiken en toepassen bij de uitvoering van opdrachten en taken.
- Het talenbeleid maakt deel uit van het gelijke onderwijskansenbeleid. Uiteenlopende acties en werkvormen richten zich specifiek op taal en bieden ondersteuning aan de taalzwakke leerlingen.

3.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De lagere afdeling realiseert een samenhangend onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie. Ze bewaakt dat alle doelen aan bod komen en dat zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen bereiken.

- De school neemt deel aan externe toetsen voor wereldoriëntatie en noteert voor een aantal domeinen tegenvallende resultaten. Via een foutenanalyse ging ze na waar de problemen zich situeren. Vooral de gehanteerde taal en de vraagstelling, maar ook het bronnengebruik blijken moeilijk te zijn voor de leerlingen.
- De leerkrachten brachten vorig jaar de volledigheid van het onderwijsleeraanbod in kaart, waarbij ze vooral aandacht besteedden aan de verticale samenhang van de leerinhouden. Aan deze oefening ging een leerplanstudie vooraf. Sinds vorig schooljaar voerde de school in de hoogste leerjaren een nieuw onderwijsleerpakket in. Hierdoor gebeurt de eerder gemaakte oefening deels opnieuw.
- De school werkte voor het domein techniek een leerlijn uit en realiseert de inhouden ervan. Daarnaast besteedt ze ook veel aandacht aan actualiteit, gezondheids- en verkeerseducatie. De uitwerking van de actualiteit is veeleer leerkrachtafhankelijk.
- De leerkrachten gebruiken een onderwijsleerpakket, maar ook eigen thema's om leerinhouden aan te bieden die aansluiten bij de leefwereld en de interesse van de kinderen. Ze maken het onderwijs levensecht en werkelijkheidsgericht door leeruitstappen in de buurt van de school of verder weg. De planning van de leeruitstappen toont een gevarieerd aanbod van excursies die op verschillende domeinen van wereldoriëntatie betrekking hebben.
- Bij de concretisering van de onderwijspraktijk hebben de leerkrachten oog voor een goede klasorganisatie en wenden ze uiteenlopende werkvormen aan om de leerstof op verschillende manieren te kunnen aanbieden. Daarbij is het gebruik van de computer niet langer taboe. Momenteel werkt de school aan een offline systeem dat de leerlingen in staat moet stellen via de computer zaken op te zoeken en te communiceren.
- Voor eindtermen die in het verleden moeilijk lagen, omwille van de geloofsovertuiging van de leerlingen (i.c. voortplanting en seksualiteit), beschikt de school over een visie. De uitgangspunten van deze visie zijn: (1) inspanningen doen om de betrokken eindtermen te realiseren; (2) de lessen rond deze eindtermen geven vanuit een godsdienstige context; (3) rekening houden met de gevoeligheden van de leefwereld van de kinderen en (4) discretie hanteren. Uit de informatie die school voorlegt, blijkt dat ze deze visie respecteert en dat de leerlingen de betrokken eindtermen bereiken.
- De school neemt stappen om aandacht te besteden aan interculturele diversiteit. Er zijn lessen over andere culturen en de schoolbibliotheek bevat boeken over bevolkingsgroepen die er een andere cultuur en gewoonten op na houden.
- Door zowel de aanwezigheid van joodse referentieplaten als profane wandaankleding komen de klasbeelden druk over. Wat het effect van de veelheid aan informatie aan de wanden is op de kinderen, gaat de school niet na. Niet in alle klassen is het actuele thema wereldoriëntatie herkenbaar aanwezig. Tijd- en ruimtekaders komen op een correcte wijze naast elkaar voor en worden door de leerkrachten gekaderd in een juist perspectief.
- Voor kinderen met specifieke (taal)problemen voorziet de school compenserende maatregelen die hen helpen om voorbereid de lessen wereldoriëntatie mee te volgen in de klas.
- De rapportering over wereldoriëntatie is zeer summier. Wat de leerkrachten op het rapport noteren als doelstelling, zijn eigenlijk de getoetste inhouden. In hoeverre ze effectief ook de aangeboden doelen toetsen is niet voor alle leerkrachten even duidelijk.
- Het team schoolde zich, met hulp van de pedagogische begeleiding, grondig na in wereldoriëntatie en bestudeerde de nieuwe eindtermen en leerplannen. De effecten van deze nascholingen zijn zichtbaar in de klaspraktijk.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op een redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid;
- ondersteuning;
- doeltreffendheid;
- ontwikkeling.

Motivering

- Vanuit de voortdurende prioritaire aandacht voor Nederlands en taalvaardigheidsonderwijs investeert de school in nascholing op dit vlak. Bij de concretisering van actiepunten doet ze niet enkel een beroep op externe ondersteuning, maar wendt ze ook de aanwezige interne expertise aan.
- Via interne en externe evaluatiegegevens is de school zich bewust van de eigen prioriteiten en werkpunten. Ze neemt initiatieven om er de deskundigheid van individuele leerkrachten als het team op af te stemmen.
- De teamgerichte nascholingen krijgen vooral inhoud vanuit werkpunten op schoolniveau en reflecties van het team op de schoolwerking. Nascholingen om werkpunten aan te pakken zijn vaak gebaseerd op een prioriteitenplanning op korte en lange termijn.
- De leerkrachten zijn op de hoogte van het nascholingsaanbod en de school voorziet in de nodige voorwaarden om leerkrachten de kans te geven zich individueel verder te professionaliseren. Individuele nascholingen moeten kaderen binnen de prioriteiten van de school of het zorgbeleid. Leerkrachten krijgen ook kansen om zich te bekwamen vanuit eigen interesses.
- De school voorziet in een systeem om informatie van nascholingen te transfereren naar heel het team. De leerkrachten lichten de gevolgde studiedagen toe op de personeelsvergaderingen. Soms leidt de transfer van informatie tot veranderings- en vernieuwingseffecten op schoolniveau.
- De school benut de beschikbare interne expertise ten gunste van de deskundigheidsbevordering van de teamleden. De expertise van de kleuterafdeling staat ten dienste van de lagere afdeling en omgekeerd. Hospiteren bij elkaar om van elkaar te leren momenteel veeleer uitzondering. Wel zijn er stappen gezet om via collegiale consultatie in andere scholen te gaan kijken.
- De directie en de teamleden waarderen de ondersteuning van zowel de pedagogische begeleiding als het centrum voor leerlingenbegeleiding. Beide instanties dragen bij tot de deskundigheidsbevordering van het team.

4.2 Curriculum

4.2.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op een redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid;
- ondersteuning;
- doeltreffendheid;
- ontwikkeling.

Motivering

- De school streeft een harmonische ontwikkeling van elk kind na. Ze stemt haar werking af op de mogelijkheden en de specifieke noden van de kinderen. De meeste leerkrachten leggen een vlot klasmanagement aan de dag en realiseren een degelijke didactische praktijk.
- De school gaat creatief om met haar lestijdenpakket en de vele extra lestijden om haar onderwijs op een doordachte wijze te kunnen organiseren. Dit weerspiegelt zich in de samenstelling van de klasgroepen, waarbij de school in belangrijke mate kiest voor kleine groepen.
- De school werkt haar onderwijsorganisatie uit in verscheidene visieteksten, beleidsdocumenten, reglementen en vademecums. Vooral het verantwoordingsperspectief leeft sterk binnen de school, maar werkt ook planlast in de hand.
- De school wendt de opdracht van de zorgcoördinator aan om vernieuwingen op het vlak van de basisaanpak van de leerlingen mogelijk te maken. Dit gebeurt doordat zij zich vooral richt op doelstellingen op school- en leerkrachterniveau.
- De leerkrachten stellen hun lessenrooster samen op basis van specifieke richtlijnen. Bij de uitwerking van hun dagplanning passen de meesten deze rooster op een soepele, weldoordachte manier toe.
- Veel van wat aan de klaswanden aanwezig is, is het resultaat van duidelijke afspraken. Er is een duidelijke verticale samenhang aanwezig doorheen de klasbeelden. Om dit te realiseren baseert de school zich op een overzichtslijst van de pedagogische begeleiding.
- De leerkrachten verduidelijken specifieke aspecten van hun klaswerking in een klashuishoudboek. Andere teamleden of interimarissen die de klas moeten overnemen, beschikken zo over een concreet naslagwerk om snel zicht te krijgen op een aantal relevante aspecten van de klasorganisatie.
- De samenstelling van de schoolbevolking en de bewuste afscherming van de maatschappij maakt het moeilijk om de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden met betrekking tot samenwerking met anderen, zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine in hun volheid na te streven of te realiseren. Tevens missen de kinderen hierdoor waardevolle kansen om in contact te komen met kinderen van andere, ook niet-joodse, scholen of leeftijdgenootjes van het andere geslacht.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De klemtoon van het beleid ligt op een gedeeld, participatief leiderschap waarin de directeurs de eindverantwoordelijkheid dragen. De school- en onderwijsorganisatie verlopen op een democratische manier, waarbij de leerkrachten op hun individuele verantwoordelijkheden worden aangesproken.
- Het schoolbestuur, een kernteam, de pedagogische begeleiding, het centrum voor leerlingenbegeleiding en uiteenlopende werkgroepen vormen een ondersteunend netwerk voor het intern beleid.
- Het kernteam bestaat uit interne en externe schoolbetrokkenen en heeft vooral een beleidsvoorbereidende functie. De pedagogische begeleiding en het centrum voor leerlingenbegeleiding hebben een belangrijke inbreng in het ontwikkelingsproces van de school en de professionalisering van het team. De werkgroepen nemen bepaalde aspecten van de schoolwerking op zich en hebben een groot aandeel in de ontplooiing van het beleid.
- De directie volgt de werking op de klasvloer op via (in)formele klasbezoeken en het nazicht van de planningsdocumenten. Daarnaast zijn er functioneringsgesprekken om voeling te houden met wat er leeft binnen het team.
- Er is een goede samenwerking en een vlotte communicatie tussen de joodse en de profane directeur. De teamleden waarderen het werk van de directeurs. Ze zijn altijd bereikbaar om zaken te bespreken en mee te zoeken naar oplossingen voor problemen.
- De school onderkent het belang van een duidelijke visie als uitgangspunt van de schoolwerking, maar ook bij vernieuwingen en de aanpak van werkpunten. Het schoolteam handelt in de praktijk consequent volgens de schooleigen visie en afspraken.
- Het schoolteam neemt uiteenlopende initiatieven om de ouders en leerlingen bij de schoolwerking te betrekken.
- Gestructureerde vormen van formeel overleg en zeer veel informeel overleg tussen de leerkrachten hebben een positieve impact op de besluitvorming binnen de school. Het team streeft naar een consensus bij het nemen van beslissingen.
- De school heeft oog voor haar eigen onderwijskwaliteit en onderneemt stappen om haar interne kwaliteitszorg in handen te nemen. Vooral het gevoerde gelijke onderwijskansenbeleid is hierbij sterk richtinggevend. Dit beleid vormt in belangrijke mate de motor voor heel het onderwijs in de school.
- Het team is het erover eens dat met de komst van de pedagogische begeleiding de interne kwaliteitszorg een stevige duw heeft gekregen. De school wendt interne en externe evaluatiegegevens aan om werkpunten te detecteren en prioriteiten vast te leggen.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de studie van leerplannen en de functionele toepassing ervan in de dagelijkse praktijk;
- de aandacht voor Nederlands en taalvaardigheidsonderwijs;
- het onderwijsaanbod op basis van ontwikkelingsdoelen, eindtermen en leerplandoelen;
- de aandacht voor de domeinen spreken, luisteren en techniek.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de overgang en aansluiting tussen de kleuterafdeling en de lagere afdeling;
- de deskundigheidsbevordering van de individuele leerkracht en het team.

Wat betreft het algemeen beleid:

- het democratisch, participatief leiderschap met gedelegeerde verantwoordelijkheden;
- de bijdrage van het kernteam en de werkgroepen aan het beleidsvoerend vermogen van de school;
- het vermogen om aspecten van de eigen werking te evalueren en bij te sturen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de intuïtieve aanpak bij de selectie van de themawoordenschat en schooltaal;
- het bewegingsmateriaal;
- de efficiëntie en functionaliteit van bepaalde toetsen;
- de evaluatie en rapportering van wereldoriëntatie;
- de concretisering van het computergebruik en de interculturele gerichtheid.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de deskundigheid om leerlingen doelgericht te evalueren;
- leren van elkaar via gericht hospiteren;
- samenwerkingsverbanden organiseren die het nastreven en realiseren van eindterm *“Samenwerken met anderen zonder onderscheid van sociale achtergrond, geslacht of etnische origine”* van de sociale vaardigheden in zijn volheid mogelijk maken.

Wat betreft het algemeen beleid:

- klasbezoeken in functie van de werkpunten en prioriteiten;
- de sluipende planlast vanuit verantwoordingsperspectief.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Nihil.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Ludo De Lee

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: